

Meiela korraldas talgud aastaid seisnud vundamendi juures

Inno Tähismaa

TALGUD > Võrumaa intellektipuudega laste vanemad korraldasid laupäeval talgud Lasva vallas Nõnova külas asuval 49 hektari suurusel kinnistul, kuhu pidi aastaid tagasi tulema kodu erivajadustega lastele, ent kus praegu seisab miljoni krooni eest rajatud lagunev vundament.

Nagu rääkis intellektipuudega laste vanemaid ühendava MTÜ Toetuskeskus Meiela üks eestvedajaid, ettevõtja Silja Suija, olid talgutele seekord kutsutud nii Võru maavanem kui ka Võru linnapea, kuid kumbki ei soovinud tulla. Tuntud poliitnägudest oli kohal vaid sotsiaaldemokraatide linnapeakandidaat Anti Allas, kes lõi talgutel kaasa traktoriroolis.

Suija rääkis, et erivajadustega laste vanemad on asunud aktiivsemalt tegutsema, kuna selleks seatud isikud pole lubadusi täitnud ja asjad ei liigu. Võru Järve kooli kasvandikud on täiskasvanuks sircunud ja neile on vaja pakkuda rakendust. Näiteks talu juures saaksid nad nii elada kui ka tegeleda taimede kasvatamisega. Suija väitel saaks talu juures tööd ligi 150 inimest, kellest valdav osa istub praegu lihtsalt tegevusetu kodus.

Suija ütles, et Võru linnavalitsuse sotsiaalametnike hoiak Meielasse piirduv kõrvaltvaataja rolliga, kuna Meiela asub Lasva vallas Nõnova külas. Küll aga need, kes seda vajavad, on enam-

jaolt Võru Järve kooli õpilased, kellele kodud on nii Võru linnas, Võru vallas kui ka maakonnas. „Selle probleemiga peaksid tegema koostööd nii linna kui ka valla ja maakonna sotsitöötajad ning arendusjuhid,” rääkis Suija, „senise reformimeelse valitsuse suhtumise tulemusena istub kodudes üle Eesti oma laste hooldajana ligi 900 ema, kellel puudub igasugune võimalus naasta töötrüki, seega jäävad ka maksud riigile laekumata.”

Meiela üks eestvedajaid Tatjana Panitškina ütles, et Meiela alustab esialgu kogukonnateenusega Võru keskraamatukogu maja esimesel korrusel olevates ruumides. Esialgu plaanitakse rajada sinna kaheksa kuni kümme kohta. Meiela töökeskus, mis hetkel asub aadressil Lembitu 2, kolib samuti sinna.

Meiela üheks ideeks oli alustada kogukonnateenusega ka Vana-Antslas endise kutsekooli ruumides, kuid seal on palju takistusi. Hetkel on hoone Võrumaa kutsehariduskeskuse valduses ja nüüd uuritakse, kuidas saaks seda sotsiaalministeeriumi käsutusse ja Meiela kasutusse. Teine mure on kohtade rahastamine, kuna kooli ühiselamus on 56 kohta, aga need noored, kes sooviks sinna elama asuda, ei saaks sotsiaalkindlustusametist kohamaksu. Paljudele vanematele on summa 237 eurot liiga suur ja ainult üksikud omavalitsused on nõus oma elanike eest seda summat tasuma.

Meiela keskuse tulevased võimalikud elanikud Mati Liiv (vasakul) ja Piret Lillemets (paremal) laupäeval Nõnova külas toimunud talgutel. Nende keskel seisab Meiela üks eestvedajaid Tatjana Panitškina. Pildil vasakul on näha osa kümnekond aastat tagasi USA abiga rajatud vundamendist, mis praegu seisab kasutuse ja laguneb.

Foto: INNO TÄHISMAA

Kuidas sattus Meiela kätte Lasva valla Hõode talu?

Hõode talu kuulus möödunud sajandil talupidajale Peeter Vremannile (Veermaa). Talupere liikmed olid juhtivatel kohtadel Eesti Vabariigi korrakaitse struktuurides ja kaitseorganites. Siit on pärit Võrumaa kaitseleidi asutaja Eesti iseseisvumise päevil ja Vabadussõja algpäevil, Võrumaa kaitseringkonna ülem Lõunarindel Friedrich Vreeman.

Selle talu maalend toimus 5. detsembril 1918 esimene kaitselelahing Vabadussõja Lõunarindel, kus Eesti sõjavägi Friedrich Vreemani juhtimisel sundis pealetungivad enamlased taganema. Friedrich Vreeman langes 23. märtsil 1919 Rõuge kaitselelahingus.

Selles talus kasvanud poeg Richard osales samuti Vabadussõjas. Ta töötas aastatel 1935–1939 Eesti Vabariigi sotsiaalministeeriumis ja poliitisevalitsuses. Hukkus Solikamski surmalaagris 19. veebruaril 1942.

Selle talu peretütar Irene oli abi-

elus Eesti Vabariigi viimase poliitisevalituse abidirektoriga kaitsepolitsei ülesannetes Konstantin Kirsimägiga. Viimati nimetatut saatusel kohta alates 1940. aasta juulist puuduvad igasugused andmed. Irene kaks poega teenisid pärast Ameerikasse jõudmist USA armees. Vanem poeg Tõnis hukkus katselendurina 5. veebruaril 1960, noorem poeg Rein langes Korea sõjas 11. juunil 1953.

Ainsana on talu pererahvast elus Irene tütar Tiiu Rita Yarborough, kes elas üheksa-aastasena koos kahe venna ja emaga üle kõik sõjapõgenike ohud ning eluraskused. Kui ta sai tagasi oma vanaisale kuulunud 49 hektari suuruse talu, siis avaldas ta soovi kinkida see eesti rahvale, et sinna loodaks kodu nende lastele, kes olude sunnil on kaotanud eneseusu ja kodusoojuse.

1999. aastal loodi MTÜ Nõnova Perelastekodu, mis võttis oma kanda

kinkija soovi elluviimise. 2001. aasta sügisel oli kavas avada perelastekodu Võrumaa lastele. Idee algataja oli Kalle Arumäe, kes küüditati 14. juulil 1941 teismelise poisina Siberisse ja kes viibis seal kaks korda 17 aasta vältel. Ameerika saatkonnalt saadi annetusena miljon Eesti krooni, mille eest sai tellida projekti ja valati valmis vundament. Raha puudusel vaibus ametnike ja poliitikute huvi lastekodu edasise arendamise suhtes. Vundament konserveeriti.

2008. aastal asutati MTÜ Toetuskeskus Meiela eesmärgiga seista erivajadustega inimeste huvide eest, luua neile teiste ühiskonnaliikmetega võrdsed võimalused ning arendada ja toetada nende igapäevast toimetulekut. Praeguseks on 40 Võrumaa lapsevanemat oma intellektipuudega lapsed Meiela järjekorda pannud. Nad korraldavad talu juures aastast kaks korda talgud, et hoida kohta võsast puhtana.